

Vastaus Niilo Kärjen ja Ulla Sajaniemen sekä usean muun (13) valtuutetun valtuustoaloitteeseen lukioihin pääsyn alarajasta

VD/8175/00.02.00.03/2014
EL-H/PY-K/B-JL/OK/LL

Valtuutetut Niilo Kärki ja Ulla Sajaniemi sekä 13 muuta valtuutettua tekivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen aloitteen:

"Lukioihin pääsyn alaraja on päätettävä samassa toimielimessä"

Lukioihin pääsyn keskiarvon alarajan tulee olla sama kaikissa lukioissa Vantaalla.

Opetuslautakunta päättää suomenkieliseen lukioon hyväksymisen lukuaineiden keskiarvon alarajan.

Ruotsinkielistä opetusta koskeva vastaava päätösvalta kuuluu opetuslautakunnan ruotsinkieliselle jaostolle.

Esitämme, että Vantaan kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lukioon hyväksymisen keskiarvon alaraja – sekä ruotsinkieliseen lukioon että suomenkielisiin lukioihin – päätetään samassa toimielimessä.

On voitava varmistaa, että lukuaineiden keskiarvon alaraja lukioihin hyväksymisessä on sama (yhdenvertaisuuslaki 6 §).

Taustatietoja

Helsinki: 2015 suomenkieliset ja ruotsinkieliset lukiot ka. alaraja 7.00
Espoo: 2015 suomenkieliset ja ruotsinkielisen lukiot ka. alaraja 7.00"

Kaupunginvaltuusto 22.9.2014 § 11

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää se kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistystoimi toteaa vastauksena seuraavaa:

Helsingin gymnasium on ainoa ruotsinkielinen toisen asteen oppilaitos Vantaalla ja sen viitekehys on koko pääkaupunkiseutu reunakuntineen. Ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa keskiarvoraja vaihtelee alueella ja kokonaistilanteeseen vaikuttavat koulutustakuu, saatavuus ja pienempi väestöpohja. Sen lisäksi tietty minimiopiskelijamäärä on välttämätön, jotta lukion opetussuunnitelman mukainen opetus ja ainetarjonta voidaan tarjota asianmukaisen kustannustehokkaasti ja toiminnallisesti.

Opetuslautakunta päätti 15.9.2014 § 5, että suomenkieliseen lukioon hyväksyttävän opiskelijan perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo tulee olla vähintään 7.00.
Opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto päätti 28.10.2014 § 10, että ruotsinkieliseen lukioon Helsingin gymnasiumiin hyväksyttävän opiskelijan perusopetuksen päättötodistuksen alin keskiarvo lukuaineissa voi olla vähintään 6.50.

Keskiarvorajan nostaminen ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa tekisi opetussuunnitelman mukaisen toiminnan mahdottomaksi ilman merkittäviä lisäresursseja. Lisäksi se vaikeuttaisi henkilöstötilannetta ja toimintaa sekä lisäisi kustannuksia Vantaan ainoassa ruotsinkielisessä yläkoulussa, Helsingin skolassa, joka jakaa tiloja ja opetushenkilöstöä lukion kanssa. Lukiokoulutuksen järjestäminen Helsingin gymnasiumsissa edistää kaupungissa asuvien nuorten kouluttautumista perusopetuksen jälkeen ja ehkäisee osaltaan syrjäytymistä. Keskiarvorajasta päätettäessä on katsottu koulutustarjonnan kokonaisuutta ja kustannustehokkuutta nuorisotakuun tavoitteiden toteuttamiseksi. Ruotsinkielisiä ammatillisia oppilaitoksia Vantaalla ei ole.

Aloitteen mukaan yhdenvertaisuuslaissa (voimassa olevan lain (1325/2014) 8 §, aiemman lain (21/2004) 6 §) säädetty syrjinnän kieltä edellyttäisi samaa lukuaineiden keskiarvon alarajaa suomen- ja ruotsinkielisessä lukiokoulutuksessa. Säännöksen mukaan ketään ei saa syrjiä muun muassa iän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon tai vakaumuksen perusteella.

Perustuslain (731/1999) 6 §:ssä säädetään yhdenvertaisuusperiaatteesta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yleiseen yhdenvertaisuussäännökseen sisältyy vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Hallituksen esityksen (309/1993) mukaan yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien kansalaisten kaikissa suhteissa samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia. Hallituksen esityksen mukaan lainsäädännöllä on ominaista, että se kohtelee tietyn hyväksyttävän yhteiskunnallisen intressin vuoksi ihmisiä eri tavoin edistääkseen muun muassa tosiasiallista tasa-arvoa. Perustuslain 6 §:ssä on pyritty pitämään silmällä sellaisia syrjintäperusteita, joita voidaan suomalaisessa yhteiskunnassa pitää syrjintäkiellon ydinalueena. Pykälä ei toisaalta kiellä kaikenlaista erontekoa ihmisten välillä, vaikka erottelu perustuisi syrjintäsäännöksessä nimenomaan mainittuun syyhyn. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Perustelulle asetettavat vaatimukset ovat erityisesti säännöksessä lueteltujen kiellettyjen erotteluperusteiden kohdalla kuitenkin korkeat. Säännös ei estä tosiasiallisen tasa-arvon turvaamiseksi tarpeellista positiivista erityiskohtelua eli tietyn ryhmän asemaa ja olosuhteita parantavia toimia. Uuden yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaan sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Perustuslain 17 §:n mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi, ja jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa asiassaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, turvataan lailla. Julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan.

Kielilain (423/2003) tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia. Hallituksen esityksessä (92/2002) todetaan, että säännös asettaa julkiselle vallalle veloitteen omatoimiseen perusoikeuksien toteuttamiseen käytännön tilanteissa. Viranomaisen omatoiminen kielellisten perusoikeuksien toteuttaminen vastaa hyvän hallinnon vaatimusta. Kielilain 35 §:n mukaan julkisen vallan on perustuslain mukaisesti huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, julkisen vallan on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin kansalliskieliin liittyvien sivistyksellisten tai yhteiskunnallisten tarpeiden turvaamiseksi. Hallituksen esityksen mukaan ilmaisua "samanlaisten perusteiden mukaan" ei kuitenkaan tulisi tulkita siten, että kielelliset oikeudet on molempien kieliryhmien sivistyksellisten ja yhteiskunnallisten tarpeiden täyttymiseksi kaikissa tapauksissa turvattava samalla tavalla. Estettä ei näin ollen ole esimerkiksi sille, että kunta järjestää terveystalvunsa eri tavalla ruotsinkieliselle kuin suomenkieliselle väestölle, jos erilaiset järjestämistavat edistävät kielellisten oikeuksien toteutumista.

Käsiteltävässä asiassa on kyse siitä, millä tavoin suomen- ja ruotsinkielisten asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu käytännössä omaksutussa palvelun järjestämistavassa. Kyse on ennen muuta siitä, onko suomen- ja ruotsinkielisten toisen asteen koulutukseen pääsemisessä eroja, ja jos on, millaisista eroista mahdollisesti on kyse ja ovatko erot hyväksyttäviä. Asiassa mitattavaksi voidaan ottaa joko se, millä keskiarvolla pääsee suomen- tai ruotsinkieliseen vantaalaiseen lukioon, tai se, voiko Vantaalla opiskella toisella asteella sekä suomen- että ruotsinkielisessä oppilaitoksessa. Toisen asteen koulutukseen pääsemisen mahdollistaminen kaikille kieliryhmille voitaneen pitää hyväksyttävänä yhteiskunnallisena intressinä tavoiteltaessa tosiasiallista tasa-arvoa.

Opetuslautakunnan johtosäännön 6 §:n mukaan ruotsinkielinen jaosto käyttää opetuslautakunnalle määrättyä ratkaisovaltaa silloin, kun asia koskee yksinomaan ruotsinkielistä varhaiskasvatusta, lasten päivähoitoa tai opetustointia. Aloitteessa esitetty lukiokoulutuksen keskiarvorajaa koskevan päätöksenteon siirtäminen samalle toimielimelle edellyttäisi em. opetuslautakunnan johtosääntöpykälän opetustointia koskevan kirjauksen muuttamista siten, että ruotsinkielinen jaosto käyttäisi opetuslautakunnalle määrättyä ratkaisovaltaa silloin, kun asia koskee yksinomaan ruotsinkielistä opetustointia, lukuun ottamatta ruotsinkielisen lukiokoulutuksen keskiarvorajasta päättämistä. Koska edellä esitetyin perustein erilaisia lukuaineiden keskiarvorajoja lukiokoulutuksessa ei voida pitää lain vastaisina, myöskään esitettyyn päätöksentekoprosessin muuttamiseen ei ole tilanteessa tarpeen ryhtyä.

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa valtuutettu Niilo Kärjelle ja Ulla Sajaniemelle sekä 13 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle sivistystoimen esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 2.3.2015 § 25**Kaupunginhallituksen esitys:**

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Valtuutettu Niilo Kärki esitti aloitevastauksen palauttamista valmisteluun.

Valtuutetut Juha Simonen ja Vaula Norrena kannattivat Kärjen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Kärjen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 49 jaa-ääntä ja 12 ei-ääntä. Neljä läsnä olevaa valtuutettua ei ollut paikalla äänestyksessä. Puheenjohtaja totesi, että palautusesitys tuli hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Liite:

- Äänestyspöytäkirja KV 2.3.2015 § 25

Muutoksenhakuohje: 4.1 valituskielto

Lisätiedot:

Lakimies Olli Korhonen, puh. 050 314 6295, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi